

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้

แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/29 วันที่ 8 – 9 กุมภาพันธ์ 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 62 คน
จาก ทต.แสนไห อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่

นายปิติธรรม ฐิตินนตรี ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ

กล่าวผู้เข้าอบรม ซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนจากส่วนราชการของ
อำเภอ ผู้บริหารท้องถิ่น ส.อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน
จากเทศบาลตำบลแสนไห อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้เข้า
ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ
ทั้งเรื่องจากประสบการณ์ตามศาสตร์พระราชา การเข้าใจ เข้าถึง
พัฒนา

นอกจากนี้ยังได้ทำความเข้าใจกับผู้เข้าอบรมถึงประเด็นใน
การเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วย แนวทางการดำเนินการกิจกรรม
พัฒนาทางเลือก การเรียนรู้จากประสบการณ์เศรษฐกิจพอเพียง จาก
ฐานเรียนรู้ 4 ฐาน ได้แก่ ฐานการพัฒนาแหล่งน้ำ ฐานเรียนรู้พัฒนา
อาชีพทางด้านเกษตรทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และฐานการเรียนรู้
ด้านปศุสัตว์ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชาวบ้านที่มี
ประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดและการได้รับโอกาสจนสามารถ
เลิกเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้ในที่สุด

สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนจาก
ทุกคน และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับ
ชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และแก้ปัญหาของชุมชน โดยให้
ชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน ในการมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน
ชุมชน จะมีองค์ประกอบที่สำคัญประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่น ท้องที่
ประชาชนและการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐร่วมกันเป็นหนึ่ง
เดียวในการพัฒนาหมู่บ้านชุมชนที่ใช้ศาสตร์พระราชา และการ
พัฒนาทางเลือกเป็นหลักการแนวทางการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน
ต่อไป

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. **การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง** โดยดูทั้งในเรื่อง
เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดี
ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้

2. **การพัฒนาตามลำดับขั้น** ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด
ดูจากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน
และไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถ
เพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มีการรวมกลุ่ม
และพึ่งพาตนเองได้

3. **การพัฒนาเชิงพื้นที่** คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ
ตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โครงการร้อย
ใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การคืน
ข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง และ
ประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการสละแรงงาน

4. **การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร** โดยดูจากผล
การพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้าน
เพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวง ชอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงาน บูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

- ถาม : น้ำที่ส่งน้ำเข้าอ่างพวงมีตลอดปีหรือไม่
ตอบ : มีน้ำตลอดปี ซึ่งต้องดูแลต้นน้ำให้อุดมสมบูรณ์
- ถาม : ลักษณะต้นน้ำเป็นอย่างไร
ตอบ : เป็นตาน้ำที่ออกมาจากป่าต้นน้ำ ซึ่งน้ำที่นำมาจะเป็นช่วงที่ถดถอยมาจากต้นน้ำ โดยทำฝายชะลอน้ำไว้เพื่อ การชะลอของน้ำและการนำน้ำเข้าปากท่อนำส่งเข้าอ่างพวง
- ถาม : การบริหารจัดการน้ำมีการเลือกคณะกรรมการอย่างไร
ตอบ : ประธานสามารถเลือกทีมงานในการบริหารจัดการเรื่อง ของน้ำในชุมชน
- ถาม : การดูแลระบบน้ำลำบากหรือไม่
ตอบ : ลำบาก แต่สบายใจ โดยจะให้ค่าตอบแทน 10% จากการเก็บค่าน้ำของแต่ละหลังคาเรือนให้แก่ผู้ดูแล และระบบมี ปัญหาจะจ้างแรง ค่าแรงงานวันละ 300 บาท เพื่อซ่อมแซม
- ถาม : หากมีความเสียหายการไปซ่อมแซมให้ค่าแรงอย่างไร
ตอบ : 300/คน หากไป 5 คน = 1500
- ถาม : ในพื้นที่ 4 หมู่บ้านหลักในโครงการฯ ส่วนใหญ่ปลูกพืชอะไรบ้าง
ตอบ : ลิ้นจี่กับมะม่วง (น้ำดอกไม้ / นวลคำ)

ฐานการเรียนรู้ที่ 2

เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการ น้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้าน และสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนาต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

- ถาม : การพัฒนาด้านการตลาดวางแผนเชื่อมโยงการปลูกอย่างไร
ตอบ : ทำคุณภาพให้ได้ตามที่ตลาดต้องการและผ่านการตรวจสอบจากผู้รับซื้อ
- ถาม : ผลผลิตส่งให้โครงการฯ อย่างเดียวใช่ไหม
ตอบ : ไม่ใช่โดยการขายผ่านกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามโคต้าที่ผู้รับซื้อต้องการ
- ถาม : GIP มีกระบวนการอย่างไร
ตอบ : มีผู้เชี่ยวชาญมาดูแลทุกขั้นตอน
- ถาม : มีความยากไหม ที่จะทำชาวบ้านจะเห็นด้วย
ตอบ : ยาก และ ต้องทำความเข้าใจหลายครั้ง
- ถาม : ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชหรือวัชพืชหรือไม่
ตอบ : ใช้เป็นบางครั้ง ขณะนี้ก็ใช้ยากำจัดศัตรูพืช
- ถาม : การกำจัดราแป้งควรใช้อะไรบ้าง
ตอบ : บาเรน และฟิงไซด์
- ถาม : การกำจัดศัตรูพืชต้องใช้สารเคมีไหม
ตอบ : ไม่ กำจัดโดยใช้วิธีการตัด
- ถาม : ในพื้นที่ที่มีการปลูกส้มไหม
ตอบ : มีปลูกประมาณ 3,000 ต้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์ดีเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมาย คือ ยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปศุสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : เมื่ออดีตตอนโครงการฯ เข้ามาแรกๆ ชาวบ้านให้การยอมรับโครงการเลยไหม และถ้าไม่ยอมรับมีวิธีเปลี่ยนแปลงความคิดชาวบ้านในชุมชนอย่างไร เพื่อให้ยอมรับโครงการฯ

ตอบ : เมื่อตอนแรกที่โครงการเข้ามาแรกเริ่ม คนในหมู่บ้านไม่ยอมรับโครงการ มีการประชุมกัน ทะเลาะกัน ดังนั้นอย่างแรกการที่จะเปลี่ยนความคิดของคนที่ไม่เห็นด้วยตั้งแต่แรก คือ การทำให้เห็น ให้ความรู้ได้ว่าทำได้จริง อีกทั้งโครงการฯ ยังช่วยสนับสนุนคนในชุมชนเกิดความรู้เรื่องของการปลูกพืชมากขึ้น จึงทำให้คนเกิดความยอมรับมากขึ้น

ถาม : ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงและให้ความร่วมมือกับโครงการ ณ ปัจจุบันประมาณกี่เปอร์เซ็นต์

ตอบ : ประมาณเกือบ 100% ปัจจุบันสำคัญที่คนยอมรับและเปลี่ยนแปลง คือ โครงการให้ออกาสผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ถาม : คนในหมู่บ้านได้ออกไปทำงานต่างจังหวัดหรือไม่

ตอบ : มี แล้วแต่ช่วงอายุ อายุ 20-30 ปีจะทำงานต่างถิ่น ส่วน 30-40 ปี เริ่มกลับมาทำงานที่ชุมชนหรือในพื้นที่ของตนเอง

ถาม : หลังจากมีโครงการเข้ามาทางชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงอัตราการลงบ้างไหมเกี่ยวกับเรื่องเสพติด

ตอบ : ลดลงมากจากอดีต

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปศุสัตว์

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ฐานเนเปียร์ที่ทางโครงการปลูกมีกล้าขายให้ชาวบ้านไหม

ตอบ : ไม่มีขาย แต่จะเน้นแจก ส่งเสริมให้ปลูกเองมากกว่าและยังไม่มีแจกขายให้กับนอกพื้นที่โครงการฯ

ถาม : แผนงานในอนาคตมีอะไรบ้างที่วางไว้

ตอบ : มองความพร้อมของชาวบ้านเป็นหลัก รวมถึงพื้นที่ที่โครงการสามารถส่งเสริมและสนับสนุนได้ด้วย

ถาม : ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของการส่งเสริมทางด้านปศุสัตว์

ตอบ : ชาวบ้านเลี้ยงสัตว์ ขายให้กับโครงการเช่น ไช้ หมู ไก่ เพื่อที่จะให้โครงการนำไปกระจายรายได้ให้กับชาวบ้าน โดยการขายให้ชาวบ้านที่มาประกอบอาหารให้ อปท.ที่เข้ามาอบรมซื้อเพื่อทำอาหารให้ผู้อบรม รายได้เข้าชาวบ้านในชุมชนกระจายสู่แต่ละหมู่บ้าน

ถาม : ทางโครงการส่งเสริมการเลี้ยงหมูแบบใด

ตอบ : ส่งเสริมการเลี้ยงแบบบ้านๆที่ชาวบ้านเคยเลี้ยง แต่ไม่กังวลเรื่องกลิ่นเพราะเราจำกัดเรื่องของการให้อาหาร เช่น ต้นกล้วย เป็นต้น

ถาม : ทำไมไม่เอาหมูพันธุ์ เลี้ยงใหม่ 1 มาเลี้ยง

ตอบ : เพราะสายพันธุ์ที่พัฒนา จะเป็นหมูพันธุ์ดอยตุงซึ่งให้ลูกดก เต้าเยอะ แต่ที่สำคัญ พ่อและแม่พันธุ์ต้องมีคุณภาพ

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชนิ เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักเข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ซื้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาสมัครใจเข้าร่วมเป็นอาสาทำดี จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิต : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้ภรรยาหมู่บ้านยะผา สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิตมั่วเร้า เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบุญ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชาผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจและให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วม จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด

ถาม : ยาบ้า ณ ขณะนี้ราคาเท่าไร

ตอบ : ซื้อจากหัว 15 บาท /เม็ด

ถาม : ย้อนไปในอดีตแน่นอนว่าบ้านห้วยสำนมีชื่อเสียงด้านการค้ายาเสพติด ความคาดหวังที่จะปลูกฝังให้เยาวชนมีชีวิตพอเพียงจะทำได้ไหม จะมีความยั่งยืนไหม

ตอบ : เราปลูกฝังให้ลูก โดนการพาเขามาทำงาน ให้เขารู้จักการทำการหาเงิน รับจ้างเองหาเงินเอง ทำให้เขาเห็นคุณค่าของเงิน ให้เห็นความลำบากกว่าที่จะได้เงินมาอย่างสุจริต เมื่อก่อนลูกไม่รู้ว่าเงินมาจากไหนใช้จ่ายอิสระ แต่ปัจจุบันเราพาเขามาเรียนรู้ตรงนี้ด้วย

ถาม : หัว หรือว่าชนกลุ่มน้อยเป็นแหล่งผลิตใช่ไหม

ตอบ : ใช่ เพราะเป็นแหล่งผลิตใหญ่ที่สุด

ถาม : หากไปเจอคนที่ไม่มีจิตสำนึกที่จะเลิก เราจะไปชวนเขาอย่างไร

ตอบ : (ส่องแสง) มันอยู่ที่ใจเขาเอง

(มานิต) ยกตัวอย่างหากเป็นผม คงไม่กล้าเข้าหาคุณ สิ่งที่ได้คือคุณต้องเอาใจแลกใจเขาก่อน

ถาม : ความรู้สึกตอนเสพเป็นอย่างไร

ตอบ : แล้วแต่อาการแต่ละคน บางคนก็ขยันทำงาน หาเสพเยอะ บางคนก็ขี้เกียจ

ถาม : เวลาเสพมากๆสามารถกินข้าวได้ไหม

ตอบ : กินได้แต่กินได้น้อย

ถาม : เสพอย่างไร

ตอบ : ใช้ฝอยด์ เผลอไหม้แล้วสุดตมควัน

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่เมาะ ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักษ์และได้แนะนำ**พ่อหลวงดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ** ในการนำเสนอแผนงานการดำเนินโครงการในระยะที่ผ่านมา และได้บรรยายถึงความเป็นมาเหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือนร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมเป็นจำนวนมาก และได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการ ต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาาร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สํารวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วค้นแต่ทางโครงการฯ ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชุมซึ่งในเวทีการประชุมได้มีหลายหน่วยงานเข้าร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชุมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชุมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม และได้ดูแลกันเอง

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรม การแลกเปลี่ยนภาคราชการกับการดำเนินการ โครงการร้อยใจรักษ์

ถาม : ปัญหาที่ผ่านมามีการประเมินทุกระยะหรือไม่

ตอบ : เพิ่งมีการดำเนินการได้ 5 เดือน

ถาม : มีปัจจัย หรือสาเหตุใดที่ทำให้ภาครัฐไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ หลังจากดำเนินคดีกับผู้ค้ารายใหญ่ไปยังมีกลุ่มเครือข่ายอยู่หรือไม่และในอนาคตจะกลับมามีปัญหาเช่นอดีตหรือไม่

ตอบ : มีคนอุปถัมภ์ โดยเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แม้กระทั่งนายอำเภอก็เป็นลูกน้องเก่าๆ ผู้นำชุมชนเสนออะไรเข้าไปก็ศูนย์หาย อีกทั้งสมัยก่อนช่องทางการสื่อสารน้อย (ปลัด) ข้าราชการระดับอำเภอ มีส่วนพัวพันในกระบวนการค้ายาเสพติด แต่ปัจจุบันใครมีส่วนเกี่ยวข้องถูกย้ายออกไปหมด ส่วนเครือข่ายยังมีอยู่ เพราะเป็นผู้ค้ารายใหญ่ ยายไม่ผ่านมือบ้างรายจึงยังหลงเหลืออยู่

ถาม : ตั้งแต่ดำเนินการมาสามารถแก้ไขปัญหาเด็กแว้นได้กี่เปอร์เซ็นต์

ตอบ : เกิน 50% อนาคต จะดีขึ้น เพราะมีหน่วยงานมาร่วมบูรณาการการทำงานมากขึ้น

ถาม : ด้วยบารมี จึงหลอมรวมจิตใจให้คนมาร่วมพัฒนาได้โดยง่าย หากพื้นที่อื่นไม่มีบารมีเช่นนี้จะมีแนวทางอย่างไร

ตอบ : ที่ผ่านมาระก้ออาศัยเจ้าหน้าที่และเป็นความโชคดี อย่างไรก็ตามโครงการนี้ต้องขยายผลออกไป

นายอำเภอเวียงแหง แลกเปลี่ยน

จากประสบการณ์ที่พอทราบข้อมูลเรื่องการแก้ปัญหายาเสพติด สาเหตุที่อำนาจรัฐเข้าไม่ถึง หรือเข้าถึงได้น้อย เพราะอำนาจอุปถัมภ์ของเหล่าผู้มีทุกหน้อยงาน

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายปิตรธรรม ฐิตินนตรี ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ให้ข้อคิดแก่คณะผู้เข้าอบรมทั้ง 62 คน โดยได้เปรียบเทียบให้เห็นถึงความสำคัญขององค์ความรู้ที่ผู้เข้าอบรมได้รับในระยะเวลา 2 วัน 1 คืน นั้นน้อยมากหากเปรียบเทียบกับองค์ความรู้ในสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัววราชมารที่ 9 ได้ทำมาและได้เน้นย้ำถึงหลักคิดและแนวทางการพัฒนาตามศาสตร์พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ในการใช้องค์ความรู้ 6 มิติ ได้แก่ มิติน้ำ มิติดิน มิติเกษตร มิติป่า มิติสิ่งแวดล้อมและมิติพลังงานทดแทน ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับภูมิสังคม ในการแก้ปัญหาของชุมชนเยาวชนและครอบครัว และได้เชื่อมโยงการอบรมแลกเปลี่ยนในครั้งนี้กับหลักทรงงาน ในหัวข้อ “การระเบิดจากข้างใน” ในการนำสิ่งที่ได้เห็น ได้เรียนรู้ ได้ฟัง จากโครงการฯ ไปต่อยอดการพัฒนาในพื้นที่ สร้างโอกาสให้คนในชุมชนและอีกข้อคือ “ขาดทุนคือกำไร” การที่ได้มาเรียนรู้แม้จะเสียเวลาแต่ได้สิ่งที่มีค่ากลับไป

ได้มอบการบ้านให้ผู้เข้ารับการอบรม 2 ข้อ คือ 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ 2) ให้เสนอโครงการแก้ไข ปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ในการเสนอโครงการ คือ โครงการต้องมาจากปัญหาและความต้องการของชุมชน ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากการประชาคม มีส่วนร่วมของ อบท. โดยใช้บของ อบท.เป็นหลัก ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านสละแรงงาน สถาบันปิดทองหลังพระฯ มีงบประมาณร่วมสมทบบางส่วน และสามารถ

สรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การสร้างกองทุน และการพัฒนาปศุสัตว์แบบครบวงจร
2. กระบวนการผลิตอาหารสัตว์ โดยการลดต้นทุน
3. การสร้างอ่างพวงสันเขา 2 แบบ ได้แก่แบบพลาสติก แบบชอยซีเมนต์
4. การจ่ายน้ำโดยระบบกัลกน้ำ เพื่อใช้ในการเกษตร
5. การจัดการพื้นที่แบบองค์รวม โดยการจัดสรรพื้นที่ 4 ส่วน ได้แก่ ป่าใช้สอย ที่เนินเขา ที่ดอน และที่นา
6. การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมะม่วงที่มีศักยภาพในการส่งออก
7. การผลิตโดยใช้สารชีวภัณฑ์ แทนสารเคมี
8. การรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปผลผลิตข้าว โดยมีโรงสีชุมชน
9. การถ่ายทอดองค์ความรู้
10. การทำอาหารลดต้นทุน โดยใช้หญ้าเนเปียร์และหยวกกล้วย
11. การทำโครงการนักเรียนปลูกพันธุ์พืช
12. การปรับปรุงพันธุ์มะม่วง
13. การจัดการที่ทำกิน และการปรับภูมิทัศน์ เช่น เหลืองอินเดีย หางนกยูง เพื่อเพิ่มพื้นที่ท่องเที่ยว
14. การรณรงค์การปลูกไม้ยืนต้น เพื่อทดแทนพืชเชิงเดี่ยว
15. การปลูกพืชโดยลดการใช้สารเคมี ใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทน เช่น ปุ๋ยหมักชีวภาพ ไตรโคเดอร์มาและบิวเวอเรีย

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

แนวทางการนำไป ปรับใช้ในพื้นที่

1. ส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงสัตว์
2. การทำกองทุนพันธุ์สัตว์ และการผลิตอาหารสัตว์ลดต้นทุน
3. ต้นแบบการสร้างอ่างพวงสันเขา
4. การรวมกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง
5. ผลิتمะม่วงคุณภาพเพื่อการส่งออก โดยผลิตให้ได้มาตรฐาน GIP
6. การทำปุ๋ยหมัก
7. การเพิ่มผลผลิตข้าว
8. การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์
9. การทำไร่นาสวนผสม
10. นำเทคนิคการขยชีเมนต์มาทำอ่าง
11. การศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ
12. มาตรการบริหารจัดการป่าไม้ และการจัดการพื้นที่แบบองค์รวม
13. การสร้างกลไกการรับรู้การมีส่วนร่วม

การประเมินความพึงพอใจ เทศบาลตำบลแสนไห

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	87.50	12.50	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	64.29	33.93	1.79	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	69.64	28.57	1.79	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	76.79	23.21	-	-
วิทยากรมีความรู้	78.57	19.64	1.79	-
สถานที่อบรม	85.71	12.50	1.79	-
สถานที่พัก	66.07	32.14	1.79	-
อาหารและเครื่องดื่ม	71.43	28.57	-	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 57 คน จาก 62 คน